

REDACTIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . . . 20 cor.

pe 1/2 an . . . . . 10 .

pe 1/4 an . . . . . 5 .

pe o lună . . . . . 2 .

Nr-ii de Duminecă pe an
4 coroane.Pentru România și străinătate
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Doak Ferencz-utca nr. 20

INSERTIUNILE:

de un sir garmond: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicațiuneAtât abonamentele, cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Scrisori nefrancate nu se primesc

TRIBUNA POPORULUI

SITUAȚIA.

În cercurile politice este viu comentată declarațiunea ministrului președinte Széll făcută înaintea colaboratorului dela N. F. P., reproducă și de noi ieri, — că nu va ceda pretensiunilor opoziției și că e gata a intra și în ex-lex pentru care face responsabilă opoziția. Deputați chiar și din partidul liberal sunt mulți de părerea, că declarația aceasta nu e serioasă și ministrul președinte a făcut-o fără a se fi convins dacă partidul său aderează și el la această apreciere. Și mai puțin serioasă este amenințarea, că guvernul va interpreta ex-lex în adevăratul lui sens, și dacă nu va încasa dare, totodată va sista și leftele funcționarilor. Este adecă evident că guvernul nu se poate susține în stare de ex-lex, dacă nu poate răspunde îndatoririlor ce are.

Politicianii pun aceste declarațiuni în sarcina impacienței de care este stăpânit ministrul președinte Széll văzând căderea sa inevitabilă.

Se știe, că la 20 Aprilie expiră indemnitatea și dacă până atunci guvernul nu va primi nouă indemnitate, în 1 Maiu a pierdut deja dreptul a încasa contribuția, a face cheltuielile, cu un cuvânt nu va avea împuternicire financiară pentru guvernare.

Acum toate năzuințele ministrului președinte Széll sunt că cu întreruperea dezbaterilor proiectelor militare să-și câștige nouă indemnitate, sub a cărei durată să poată frânge tenacitatea obstrucției. Eri seară a și fost consiliu de ministri, în care s'au discutat toate probabilitățile.

Guvernul vrea să ceară din nou indemnitate pe patru luni și ar dori să exopereze dela opoziție ca indemnitatea aceasta să o poată primi încă la timp potrivit, adecă până la 1 Maiu.

După știrile ce transpiră dintre kossuthiști. în partidul lor încă se împart vederile cu privire la această chestiune. O fracțiune, în frunte cu Kossuth, vrea să capaciteze pe partizanii ca să voteze indemnitatea de patru luni cerută de guvern. Justh Gyula n'a luat încă poziție nici pro nici contra.

În fața acestora stau cei mai întransigenți conduși de Rátkay László, cari peste tot nu vor nici s'audă de concesiunea asta față de guvern, ci vreau să ducă lupta până la extrem și cer deadreptul retragerea proiectelor.

Mai este apoi o nuanță care este de părerea ca să nu voteze decât câte pe o lună indemnitatea, totdeauna în ziua ultimă a lunii. Tot de părerea aceasta sunt și Ugroniștii și o parte dintre poporali, motivând astfel, că în chipul acesta pe deoparte pot împede disolvarea Dietei pentru-că patru săptămâni nu este timp destul pentru alegeri și constituirea parlamentului nou, ear pe de altă parte se degajează opoziția de responsabilitatea de a fi provocat ex-lex-ul.

Este știut adecă că prerogativul Suveranului de a disolva parlamentul este restrâns prin constituțiune (art. de lege IV. din 1848) astfel, că Suveranul nu poate exercita acest drept dacă socotelile anului expirat și bugetul anului viitor nu sunt trecute prin legislațiune. Această dispozițiune este însă modificată prin art. de lege X. din 1867 textual în chipul următor: „În acel cas, când Majestatea Sa din ori-ce motiv disolvă înainte de vreme Dieta ori prorogă ședințele ei înainte de a fi fost socotelile încheiate și bugetul anului viitor așternute de guvern și dezbătute și adus conclud asupra lor din partea Dietei, Dieta încă în decursul aceluși an și anume în așa timp trebuie convocată ca atât socotelile încheiate cât și bugetul anul viitor să poată fi până la sfârșitul anului pertractate de legislație.”

Dreptul acesta al disolvării, reeditează acum evenimentele parlamentare din 1899 care au precedat căderii lui Bánffy, când, ca și azi, a fost mult discutată interpretarea meșteșugită a dreptului de disolvare ce o da Bánffy care mai dispunea de acest ultim adut.

Se știe anume, că la sfârșitul anului 1898, fiind-că bugetul pe 1899 încă nici la începutul lui Decembrie n'a fost votat și chiar posibilitatea dezbaterii în urma contrastelor mari dintre partide era apriori exclusă și tot aceasta a susținut și față de proiectul de indemnitate al guvernului — în sinul partidului guvernamental s'a ivit idea, că pentru cazul — care era de prevăzut — că situația aceasta va dura și în 1899, să se deo o împuternicire prin un proiect de lege subscris de majoritatea deputaților din Dietă, respective prin acest fapt să se constate voința majorității pentru crearea unui expedient cu aparența legalității.

Proiectul acesta, care avea de scop salvarea situației de ex-lex din punctul de vedere al dreptului public, n'a ajuns în dezbaterile parlamentare: din contra, la începutul anului 1899 — când susta încă situația creată de obstrucție — s'a ivit idea disolvării parlamentului și anume pe temeiul interpretării rabufistice, că după ce dispozițiile de restrângerea dreptului de disolvare a legilor din 1848 și 1867 nu sunt a se înțelege cu privire la bugetul anului curent (1899) ci a anului următor (1900); lipsa bugetului pe 1899 nu poate; forma obstacol disolvării. Interpretarea aceasta însă nu s'a acceptat disolvarea n'a urmat ci ex-lexul a durat și pe mai departe până la împăcarea partidelor care a precedat venirea la putere a ministrului Széll.

Amenințarea deci cu disolvarea Dietei, abstrăgând dela împregiurarea că asupra sorții proiectelor n'ar putea avea nici o influență, este și fără de aceasta depusă asemenea în mâinile mi-

norității, căci guvenul dacă nu va obține indemnitate numai pe o lună, nici aceasta nu o poate face.

Cât privește opoziția, unii sunt aplicați a crede că în fine totuși va depune armele. Credința nu ne pare întemeiată, căci opiniunea publică formată în jurul obstrucției presionează pe opoziții așa de mult încât desarmarea i-ar discredita cu deservire.

Ce va fi deci?

Cetim într'un ziar din Budapesta că guvernul va mai face o încercare în Viena spre a exopera Suveranului retragerea cel puțin provizoră a proiectelor. Pentru-că dacă nu va putea retrage proiectele, nici concesiunea guvernării se va face ilusorie.

Ministrul președinte Széll după cum se vestește, mâine va merge la Viena la Regele. Incurând deci se va decide soartea cabinetului Széll ori se va dovedi combinația cu Andrássy de lucru serios.

Aceasta din urmă însă înseamnă și ceva mai mult: absolutism pe vre-o câteva luni.

Socialismul în armată.

Ziarul socialist „Volsktribune” din Viena publică ordinul rezervat ce ministrul de războiu a trimis tuturor comandanților corpurilor de armată.

În acest ordin ministrul atrage atenția comandanților asupra propagandei ce socialiștii au în introdus în armată și ordonă cele mai severe măsuri pentru extirparea acestor agitațiuni. Peste tot, propaganda socialistă e prezentată de ministru ca periculoasă armatei și de aceea ministrul atrage asupra-i deosebită atenție a șefilor corpurilor de armată.

George Baritiu și amicii săi.

— Corespondență. —

(Urmare).

Poate ai auzit în ce poziție critică ne aflăm cu școalele? obșteasca adunare cere reformă. Voda a primit cererea ei. Intre efort a intrat duhul neunirei. Banul M. Ghica, poruncit de cătră Voda, s'a apucat să reformeze școalele singur cu profesorii, cu 6, fără a vrea să mai știe de ceilalți eforti sau de director. Profesorii mai întâiu nu voiră să lucreze numai după porunca unui efort. După ce le-a amenințat Banul, s'au apucat de lucru. Dl Poenar se află într'o poziție critică, nime nu-l mai întreabă de nimic.

Știrbei a venit aici năcăjit și la 22 Martie a cercetat școala și a găsit la franțuzește măgării mari. S'a făcut foc. Eu am prinzit cu el în ziua aceea și prinzul meu a fost numai o dispută amară cu dînsul. El apără sistemul școalelor; eu i-am zis că sporul cel-căută și nu-l află vine din sistemul școalelor și nu din vina profesorilor. L-am pofit pe-a doua zi la școală să vază că școlarii sunt mai buni decum socotește; dar n'a vrut să vie, ci mi-a zis să iau pe vre-o câțiva profesori cu mine și să viu la dînsul să ținem un sfat. Dar ce sfat? A spălat pe profesori de sus până

1) Culișele acestor reforme nu sunt cunoscute lui V. A. Urechia, Istoria școalelor, II, p. 147 ș. urm. De-aceia le public în întregime.

2) Efortia școalelor o formau Mihail Ghica, ca președinte; vornicul A. Filipescu și logofătul B. Știrbei, ca mădulare; Dr. N. Piccolo, ca inspector; clucerul P. Poenaru ca director obștească; și medelnicerul Fl. Aaron ca vice-director. După Almanach al șarșii și al statului pe anul 1840, p. 187.

jos. Profesorii au răspuns cu energie. În urmă mi-a venit rîndul să vorbesc. Știrbei era năcăjit ca dracul. I-am zis un cuvânt lung în 3 sferturi și i-am înșirat în 7 puncturi pricinele din care nu sporesc școalele. M'a ascultat cu băgare de seamă și pe urmă a zis că se unește cu cele mai multe ce am zis și că să-i trimit la București în scris ce i-am zis cu gura. Și să-mi dau părerea slobod. Dacă se va uni cu Mihail Ghica, îi voi trimite planul meu, iar dacă nu, mă tem a face cevaș. Noi dar așteptăm lucruri mari cu școala...

I. Mălorescu.

42.

Craiova, 13 Maiu 1840.

✱ Bariț!

Tu vei fi auzit negreșit fierberea și dospirea în adunarea obștească și în adunările profesorilor la Banul Ghica, asupra școalelor. Mi-se pare, chiar eu ți-am scris ceva. Planul de noul gimnasiu în 8 clase și de cursurile superioare l-am primit dela Aaron încă la Paști. Pe alaltăieri — Sâmbătă, 11 Maiu — trebuie să se fi isprăvit și noul regulament al școalelor. În săptămâna asta se va înfățișa în obșteasca adunare, ca să se primească și în viitorul an să se puie în lucrare. Dar știe Dumnezeu ce va fi până atunci? Mă tem ne ex parturientibus montibus prodeant ridiculi mures. Eu m'am învătă în țara românească a nu crede nimic până ce nu voiu vedea cu ochii.

La toate lucrurile se face începutul cu sgomot — ferească Dumnezeu; — pe urmă răcesc inimile și se alege nimic. Asta s'a întâmplat mai totdeauna. Reformă trebuia negreșit la școală; asta o dorisem și eu și alții. Dar nu mi-a plăcut că s'a început lucrul cu intrișă și din patimă de pismă. În obșteasca

adunare sunt mulți năcăjiți pe Știrbei și pe Poenarul. Acest năcăz și-l vărsară asupra școalelor. „Școala nu face spor”; dar știu și din ce pricină nu face spor, în vreme-ce ei latră fără a ști de ce. Asta plăcu Banului Ghica. Ah, Doamne! Tu nu poți ști ce slab om este acesta. Acest om, care după rangul său ar fi mai pe sus de ori-ce trebuință de lingșitorii și fățării, este în stare de a lingșii pe cei mai mici oameni și a se lungi pe pământ numai să dobândească laudători, va să zică lingșitorii. Acest om ar fi vrut de mult să dea peste cap pe Știrbei. De aici vine, că el în obșteasca adunare a primit în stomahul său toate câte s'au zis împotriva școalelor, drepte și nedrepte, adevăruri și minciuni, fără a răspunde câtuș de puțin. O pildă să-ți aduc. Un boer mândru de aici, vrășmaș al lui Știrbei, a scris mai de mult unuia din deputați, că Știrbei pentru locul, pe care lumea crede că l-ar fi dat mai în dar pentru școala cea nouă din Craiova, ar fi luat dela școală prețul încincit. Se făcuse în obșteasca adunare, unde se ceti acea scrisoare, un sgomot mare și Banul, care trebuia negreșit, ca un efort, să știe că nu este așa, tăcea și asculta. În sfârșit se sculă un deputat craiovean și strigă că vorbele acele sunt minciuni curate, căci locul acela s'a fost prețuit de cătră magistrat în 600 galbeni și Știrbei s'a mulțămît a lua numai 300 galbeni. Și acesti bani nu i-s'au dat din casa școalelor, ci din venitul bisericii Sf. Ilie din Craiova! Atunci se rușinară clevetitorii. — Asta numai pe delatori că să vezi cum merg lucrurile p'aici. — Destul că Banul nu putea să lase a se numi școala lucrul lui Știrbei și al Poenarului, cum se numi ea până acum.

(Va urma).

Cu ocaziunea târgului de primăvară Prețuri extra ordinare.

MARELE MAGAZIN A LUI

PORTER VILMOS, Arad

PIAȚA LIBERTĂȚII.

Cămăși pentru bărbați.

	Florini
Albă netedă	1.—
„ „ calitate mai bună	1.20
„ „ din șifon D	1.50
„ „ te tot fină, șifon R	2.—
Albă cu creșele	1.20
„ „ calitate mai bună	1.50
„ „ din șifon R	2.—
„ Piquet cu pept moale	1.50
„ „ de tot fină	2.—
Cămeși pentru băieți din șifonul cel mai bun	1.—

Colorate.

Cămașe albă cu pept colorat	1.50
De tot fină	2.—
Toată de levantin francez colorat	1.50
De tot fină	2.—

Notă: Primim garanță pentru calitatea cămeșilor și pentru ținerea neeseceptionabilă a culoarei.

Ismene.

Specialitatea lui Schroll	—85
Croitoră franceză	—90

Ciorapi bărbătești.

Negri și alte culori (implețiți)	—25
De tot fini (implețiți)	—30
Implețiți, cei mai fini, eșeptuiți foarte elegant, cu vergi de mătăasă sau brodarie	—50
Florbal curat	—60

Pălării.

Pălării bărbătești de primăvară și vară în toate culorile foarte ușoare	1.20
În forma Bur	1.50
Pălării moale formă ungurească	1.75
Pălării fine din păr de iepure după toate formele moderne	1.50
Pălării albă de vară	1.50
Pălării țesute în toate formele, formă elegantă	1.90
Păr fin engles de iepure	2.75—5.—
Pălării pentru băieți	—75—1.50

Asortiment foarte mare în căciuli de băieți și bărbați.

Cravate.

Regatta lungă și mașă curat de mătăasă	—25
Forma Bolero lată	—50

Regatta lungă cu culori naționale, curat mătăasă . . . . . —30

Asortiment foarte mare în Cravate moderne.

32 forme de gulere bărbătești ținem în deposit. — 12 gulere 2 fl.

Cel mai mare deposit în pălării de pale, forme adevărate englese.

Mănuși bărbătești.

Glace originale de Praga	1.—
De ață	—25
Mătase, flor și imitație șvedeză	—50

GHETE.

Femeești cu zug	2.50
Ghete femeești tăiate	1.40
Tot acestea din pele de antilop norvegian	1.75
Din lac femeiesc cu indoituri duble încruciate	2.10
Ghete galbene tăiate	1.50
Ghete femeești brunel	1.50
Ghete jumătăți femeiești cu 8 nasturi din piele de antilop	2.50
Ghete înalte femeiești din chevreaux francez	4.50
Tot de acestea cu nasturi	4.50
Ghete femeiești din pele de antilop	3.50
Ghete jumătăți femeiești sure	2.75
Ghete înalte galbene femeiești de la	2.80—6.—

Ghete bărbătești.

Bărbătești cu zug	2.50
Din piele fină de vițel	3.—
Din piele de vițel de tot fină	4.50
Din chevreaux adevărat francez	6.—
Din chevreaux adevărat francez cu șiret	6.50
Bersteiger pele fină	8.50
Din pele fină de vițel cu călcâi înalt	3.50
Bot kalf adevărat	5.50
Ghete galbene bărbăt. dela	3.50—6.50
Bărbătești de lac cu zug	4.—
„ „ Bersteiger	4.50

Ghete pentru copii.

Ghete pentru copii de tot mic în toate culorile	—50
În toate culorile, pentru copii până la 5 ani	1—1.20

Pentru copii până la 8 ani	1.50
Pentru copii până la 12 ani din pele bună patent negre și colorate	1.95
Tot aceste mai fine	2.50

Ciorapi pentru dame.

Ciorapi negri implet. —25 —30 —35	
Ciorapi Nr. 8. implețiți din bumbac hausse hild	—40 —50
Suri și de culoarea pelei implețiți	—50
Ciorapi ajour-creol	—50
Ciorapi colorați pentru dame, cu modele foarte elegante, cu dungă în lung și în cruce	—40 —50
Cei mai fini de flor	—75
Negri cu broderie colorată	—50

Ciorapi patentati pentru copii.

Calitatea cea mai bună.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
18	20	22	25	28	30	32	35	38	40

Depositul de fabrică a marfelor impletite și țesute în Gyula și Debrecin

Batiste.

Batiste de Persia cu basă colorată sau albă, modele foarte frumoase, cari își păstrează culoarea negreșit, duzina	1.80
Batiste de tot fine, albe și colorate, duzina	2.50
Batiste de pânză foarte bune și colorate, duzina dela 90 cr. la fl. 6.—	

Cămăși pentru dame.

Din pânză bună de bumbac, cu dantele	—60
Din pânză bună cu broderie	—75
Cu decorație de tot fină	1.—
Calitate mai bună	1.20
Cu broderie de tot fină din pânză D	2.—

Colorate.

Din levantin francez	—90
Din batist francez	1.50
Pentru durabilitatea culorii și calitate bună, luăm responsabilitate.	

Mantele de dormit p. dame.

Cu decor simplu	—80
Mai decorate cu broderie simplă	1—1.20

Mantea albă cu broderie colorată și tot aceasta cu broderie albă, calitate de tot fină 1.40
Cea mai fină calitate, cu broderie de batist admirabil elegantă tăiată . . . . . 2—2.50

Pantaloni pentru dame.

asemenea calității și forme —80—2.—

Jupoane.

Din glott negru, cu broderie colorate 1.50
Calitate de tot fină . . . . . 2—1.50
Cea mai fină calitate în diferite culori din glott, din postav de vară, jumătate mătăasă în formă de tot elegantă dela . . . . . 3—5.—
Din pânză albă, cu broderie 1.50—4.50

Bluse.

Din zefir escelent . . . . . —85
Mai fine . . . . . 1.20—1.40
Zefir francez veritabil, în culori elegante moderne 1.75
Din kepper francez, modele mai nouă 2.50
Bluse negre de glott . . . . . 1.50—3.50
Bluse de batist și mătăasă în mare asortiment.

Brâne.

Brâne de mărgele, în negru și alte culori . . . . . —30
Fine din panglică, double și moire, înainte și la spate cu agrafe decorate . . . . . —50—75
Brâne Lili cu fundă și agrafă elegantă în mai multe culori 80—1.20
Brâne moderne high-life de tot fine . . . . . 2—2.50

Corsete.

Corsete înalte și scurte, calitate bună . . . . . —65—90
Cu balene veritabile 1.50
De tot fine, foarte garnisite 2—2.50
Afară de aceste, mare asortiment de corsete Sada-Jacs, Ideal, Traviata, Radical și Elena.

Mănuși pentru dame.

Glace de Praga veritabil . . . . . —90
Mănuși de ață . . . . . —20—40
De flor de mătăasă și imitație svediană . . . . . —40—50

La cumpărare de 10 coroane fiecare cumpărător capătă gratuit un portret de mărime naturală, numai pentru cadru se plătește 3 coroane.